

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เหล้า หรือ สุรา เป็นสิ่งเสพติดประเภทหนึ่งเมื่อเสพแล้วจะทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ และทรัพย์สินของผู้เสพ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม การดื่มสุราทางพระพุทธศาสนาจัดเป็นอบายมุขคือทางแห่งความเสื่อมจึงบัญญัติไว้ในศีลข้อ ๕ ให้พุทธศาสนิกชนสมาทานงดเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย อันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทขาดสติในการครองตน สร้างความทุกข์ให้ผู้อื่น มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น บั่นทอนสุขภาพ และก่อให้เกิดผลกระทบ ๔ ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ การดื่มสุรายังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อวัด หรือสถาบันพระพุทธศาสนา ซึ่งเกิดจากค่านิยมทางสังคมเกี่ยวกับงานบุญประเพณี มักมีการเล่นรื่นเริงต่างๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน สิ่งที่มาเกี่ยวกับกิจกรรมเหล่านี้ คือ สุรา หรือเหล้า และอบายมุขอื่น ๆ

จากข้อมูลจากรมสรรพสามิต พบว่า อัตราการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เฉลี่ย ๕๘.๐ ลิตรต่อคนต่อปีใน พ.ศ. ๒๕๔๖ เพิ่มจากปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ที่อัตราการดื่มเฉลี่ย ๒๐.๒ ลิตรต่อคนต่อปีเกือบ ๓ เท่าตัว เฉพาะอัตราการบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อปีเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๓๒ มากกว่า ๘ เท่าตัว จากอัตราเฉลี่ย ๔.๔ ลิตรต่อคนในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เพิ่มเป็น ๓๙.๔ ลิตรต่อคนในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเก็บภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงถึง ๖.๒๗ หมื่นล้านบาทจากการใช้เงินประมาณ ๒ แสนล้านบาทของคนไทยในการซื้อมาบริโภค ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยอายุ ๑๑ ปีขึ้นไป ในโครงการสำรวจสถิติสังคม การสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ ซึ่งทำการสำรวจทุก ๕ ปี ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ คนไทยดื่มสุรา ๑๘.๖ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๖ ของประชากรอายุ ๑๑ ปี ขึ้นไป แยกเป็นชาย ๑๕.๕ ล้านคน หรือร้อยละ ๖๐.๘ ของเพศชายอายุ ๑๑ ปีขึ้นไป เป็นหญิง ๓.๙๕ ล้านคนหรือร้อยละ ๑๔.๕ ของเพศหญิงอายุ ๑๑ ปีขึ้นไป สำหรับการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ. ๒๕๓๔, ๒๕๓๙, ๒๕๔๔ และ ๒๕๔๖ พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ ๑-๒ ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่ดื่มประจำ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในประชากรชายจากร้อยละ ๓๔.๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นร้อยละ ๓๙.๑, ๓๙.๓ และ ๔๓.๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙, ๒๕๔๔ และ ๒๕๔๖ ตามลำดับ ส่วนเพศหญิงมีอัตราร้อยละ ๑๘.๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ และมีแนวโน้มที่ลดลงเป็นร้อยละ ๒๐.๔, ๑๙.๕ และ ๑๖.๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙, ๒๕๔๔ และ ๒๕๔๖ ตามลำดับการสำรวจจำนวนผู้บริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์จากครัวเรือนตัวแทนทั่วประเทศที่มีอายุระหว่าง ๑๒-๖๕ ปี ซึ่งทำการสำรวจโดยคณะกรรมการบริหารเครือข่ายวิชาการสารเสพติด พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ประชากรร้อยละ ๕๘.๕ หรือประมาณ ๒๖,๕๖๖,๐๐๐ คน เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิต ร้อยละ ๔๖.๔ หรือประมาณ ๒๑,๐๘๓,๒๐๐ คน ดื่มในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา และร้อยละ ๓๔.๘ หรือประมาณ ๑๕,๗๘๖,๕๐๐ คน ดื่มในช่วง ๓๐ วัน ก่อนการสำรวจ เมื่อเทียบกับการสำรวจเช่นเดียวกันนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ พบว่าอัตราการดื่มในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ลดลง แต่หากดูเฉพาะผู้ที่ดื่มมากกว่า ๒๐ วัน ในระยะเวลา ๓๐ วัน ก่อนสอบถาม ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่ดื่มประจำหรือผู้ที่มีโอกาส

ติดสุราสูง พบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้น คือจากร้อยละ ๓.๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นร้อยละ ๔.๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า เด็กรุ่นใหม่มีแนวโน้มการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น และเริ่มดื่มที่อายุน้อยลง ในช่วงเวลาเพียง ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๖) กลุ่มผู้หญิงวัย ๑๕-๑๙ ปี เป็นกลุ่มที่น่าจับตามากที่สุด เนื่องจากมีการเพิ่มจำนวนขึ้นเกือบ ๖ เท่า คือ จากร้อยละ ๑.๐ เป็นร้อยละ ๕.๖ และในกลุ่มหญิงที่ดื่มวัย ๑๕-๑๙ ปีนี้ร้อยละ ๑๔.๑ เป็นกลุ่มที่ดื่มประจำ (ดื่ม ๑-๒ ครั้งต่อสัปดาห์ถึงดื่มทุกวัน) วัยรุ่นเพศชายวัย ๑๑-๑๙ ปี ที่ดื่มมีจำนวนประมาณ ๑.๑ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒ ของประชากรในกลุ่มอายุนี้นี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจซ้ำในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ พบว่าประชากรชายเริ่มดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย ๑๙.๔ ปี โดยร้อยละ ๕๒.๘ ของประชากรชายเริ่มดื่มครั้งแรกในช่วงอายุ ๑๕-๑๙ ปี ขณะที่หญิงเริ่มดื่มครั้งแรกในช่วงอายุ ๒๐-๒๔ ปี^๑

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสโทษของการดื่มน้ำเมาไว้ใน สัพพลหุสูตร^๒ ว่า การดื่มน้ำเมา คือสุราเมรัย ผู้เสพย่อมไปเกิดในนรก เปตวิสัย และสัตว์ดิรัจฉาน โทษอย่างเบาที่สุด คือเป็นบ้า จิตใจเลือนลอย ขาดสติ ทำให้ตนเองตกต่ำ และที่ตรัสไว้ในสังคาลกสูตร ที่นิกาย ปาฏิภรรค คือ^๓ เสียทรัพย์สินตาเห็น ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นบ่อเกิดแห่งโรคภัยต่างๆ เป็นเหตุเสียชื่อเสียง เป็นเหตุให้ไม่รู้จักกาย เป็นเหตุทอนกำลังสติปัญญา

การดื่มสุรามีโทษทั้งในทางธรรมและทางโลก คือในทางธรรมพระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงโทษของสุราไว้ดังแสดงมาแล้ว ในทางโลกสุรามีโทษทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น เพื่อให้ประชาชนได้รู้ถึงโทษของสุราทั้งสองทางผู้วิจัยในฐานะเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาและในพระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราได้ นอกจากนี้สภาพการนิยมดื่มสุราของประชาชนในเขตอำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์มีเป็นจำนวนมาก เวลาว่างไม่ว่าจะเป็นงานศพ งานบุญต่างๆ เช่นกฐินผ้าป่า บวชนาค จะเห็นมีคนเมาสุราอยู่ประจำในงานทุกงาน การจัดงานแต่ละครั้งเจ้าภาพต้องเสียเงินค่าซื้อสุรามาไว้เลี้ยงแขกที่มาในงานเป็นจำนวนมาก และคณะสงฆ์อำเภอศรีนครได้นำนโยบายของคณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์มาดำเนินงานคือโครงการวัดปลอดสุราเฉลิมราช เพื่อเทอดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราอย่างเป็นระบบ กิจกรรมในการดำเนินโครงการใช้หลักพุทธธรรมแก้ปัญหาการดื่มสุรา และผลสัมฤทธิ์การแก้ปัญหาการดื่มสุรา อันอาจจะนำมาแก้ไขปัญหการดื่มสุราในปัจจุบันและอนาคตได้ ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญและเห็นความจำเป็นดังกล่าวจึงได้ทำวิจัยเรื่องนี้

^๑พ.บัณฑิต ศรีไพศาล, “การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย”, วารสารคลินิก, ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๔๙) : หน้า ๗-๑๓.

^๒อง.อรรถก. (ไทย) ๒๓/๔๐/๓๐๒.

^๓ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๔๘/๒๐๒ - ๒๐๓.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาการดื่มสุราตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎกของพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๒.๒ เพื่อศึกษากิจกรรมในการดำเนินโครงการใช้หลักพุทธธรรมแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราในเขตอำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราในเขตอำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาผลสัมฤทธิ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาการดื่มสุรา : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดที่เข้าร่วมโครงการปลอดสุรา อำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์” มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาหลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาการดื่มสุรา ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎกของพระพุทธศาสนาเถรวาท ศึกษากิจกรรมในการดำเนินโครงการใช้หลักพุทธธรรมแก้ปัญหาการดื่มสุรา ศึกษาผลสัมฤทธิ์การแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราในเขตอำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งในด้านเอกสาร ได้มุ่งศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถาในพระพุทธศาสนาเถรวาท รวมทั้งข้อมูลจากตำราเชิงวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุรา ในแหล่งวิชาการต่าง ๆ

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ พระสงฆ์และผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๔ ตำบล รวม ๑๐ รูป/คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา เริ่มและสิ้นสุดการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๕

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ หลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาการดื่มสุราตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎกของพระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ กิจกรรมในการดำเนินโครงการใช้หลักพุทธธรรมแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราในเขตอำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์ เป็นอย่างไร

๑.๔.๓ ผลสัมฤทธิ์การแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราในเขตอำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์ เป็นอย่างไร

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่วัดเข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราในเขตอำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการปลอดสุราในวัด

กิจกรรมในการดำเนินโครงการ หมายถึง กิจกรรมที่วัดเข้าร่วมโครงการนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการปลอดสุราในวัด

ผลสัมฤทธิ์การแก้ปัญหาการดื่มสุรา หมายถึง จำนวนวัดที่เข้าร่วมโครงการปลอดจากการดื่มสุราคิดเทียบได้จากค่าร้อยละของวัดที่เข้าร่วมโครงการ

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยซึ่งประกอบด้วยแนวคิดการใช้หลักพุทธธรรมในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แบ่งตามแหล่งข้อมูลได้ ๒ กลุ่มดังนี้ ๑) แนวคิดเกี่ยวกับการใช้หลักพุทธธรรมในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราที่ได้จากเอกสารทางวิชาการ ๒) แนวคิดเกี่ยวกับการใช้หลักพุทธธรรมในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราที่ได้จากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑.๖.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงโทษของการดื่มสุราไว้ในสัพพหุสูตรว่า “ภิกษุทั้งหลาย การดื่มสุราและเมรัยที่บุคคลเสพ เจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมอำนวยผลให้ไปเกิดในนรก อำนวยผลให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากแห่งการดื่มสุราและเมรัยอย่างเบาที่สุด ย่อมอำนวยผลให้เป็นผู้วิกลจริตแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์”^๔

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงการแก้ปัญหาทุกประเภทตามหลักการทางพระพุทธศาสนาไว้ในหนังสือ “พุทธธรรม” ว่าพระพุทธศาสนาสอนให้แก้ปัญหาของมนุษย์โดยมนุษย์เองที่ตรงตัวเหตุปัจจัยและพูดเช่นนั้นอย่างเป็กลางๆ ไม่ได้จำกัดจำเพาะว่าจะแก้แต่ข้างใน หรือแก้แต่ข้างนอก คือแล้วแต่เหตุปัจจัย ควรจะย้อนกลับออกไปด้วยซ้ำว่า ศิลปวิทยาและระบบการทั้งหลายเท่าที่มีอยู่นี้ต่างหากที่มักมุ่งแต่จะแก้ปัญหาก็ข้างนอกอย่าง เดียวด้านเดียว มองข้ามการแก้ปัญหาในด้านภายในไปอย่างแทบจะสิ้นเชิง อันนับว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่สมบูรณ์ อาจพูดอีกอย่างหนึ่งว่า การแก้ปัญหาตามหลักพระพุทธศาสนานั้น ไม่ใช่แก้ที่ข้างนอกหรือแก้ที่ข้างในอย่างเดียว แต่ให้แก้ตั้งแต่ข้างในออกมาทีเดียวหมายความว่า มิใช่จะแก้แต่ข้างนอกอย่างเดียว ต้องแก้ข้างในด้วย คือแก้หมด แก้ที่เหตุปัจจัย ไม่ว่าข้างนอกหรือข้างใน^๕

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้กล่าวถึงข้อเสียของการดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้ ๑) ทำให้เกิดความประมาท เมื่อดื่มเหล้าเข้าไปฤทธิ์ของแอลกอฮอล์จะทำให้ไม่สามารถควบคุมประสาทและสมองให้สั่งการได้ทันเวลา ด้วยเหตุนี้เหล้าจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายและรุนแรง เช่น อุบัติเหตุในการจราจร ตกจากที่สูง ถูกของมีคม หรืออุบัติเหตุในโรงงานต่าง ๆ ๒) ขาดสติยังคิด เมื่อ “ดื่ม” แอลกอฮอล์จะไปกดสมองส่วนที่ควบคุมความคิด และสมองส่วนที่คอยยับยั้งให้มีความระมัดระวังทำให้คน ๆ นั้นไม่สามารถควบคุมตนเองได้อีกต่อไป และกล้าทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมได้ทุกอย่าง เช่น ก่อการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายคนใกล้ชิด (ทั้งเพื่อนฝูง ภรรยาและลูก) ๓) สร้างความแตกร้างในครอบครัว บางกรณีถึงขั้นหย่าร้าง หรือครอบครัวล่มสลาย ที่สำคัญและรุนแรงยิ่งกว่านั้นคือ การไปมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยกับหญิงอื่น แล้วนำเชื้อเอดส์มาติดภรรยาและลูก ๔) สร้างความทุกข์ให้ผู้อื่น บ้านไหนมีลูกหรือพ่อบ้านเป็นนักดื่ม ย่อมสร้างความทุกข์ ความเศร้าหมองให้กับผู้เกี่ยวข้องอย่างแน่นอน ยิ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวก็ยังมีผลกระทบมาก เพราะลูกและภรรยาอาจหมดความนับถือ ขาดความมั่นคงทางจิตใจ

^๔ ๑. อ. ภูธร (ไทย) ๒๓/๔๐/๓๐๒.

^๕ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พุทธธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๙๒๐.

แล้วหันไปหาทางออกที่ผิด ๆ แบบที่เราเห็นตัวอย่างมากมายในสังคม ๕) ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น น้ำมาเป็นเครื่องดื่มที่ราคาแพง และค่าใช้จ่ายนี้ก็สูญเปล่าโดยไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่ยากจนอยู่แล้วก็ยังมีปัญหาเดือดร้อนเรื่องเงินทองมากขึ้นไปอีกหลายเท่า ๖) บั่นทอนสุขภาพ ปัจจุบันเหล้าได้รับการขนานนามจากนักวิชาการว่าเป็น“เครื่องดื่มอายุสั้น” เพราะแอลกอฮอล์ในเหล้ามีฤทธิ์ทำลายอวัยวะทุกส่วนของร่างกายที่มันไหลผ่านตั้งแต่ช่องปากและคอ กระเพาะอาหาร ตับ ไต หัวใจ สมอง ระบบสืบพันธุ์ ผิวหนังและหลอดเลือด ๗) ขาดสารอาหาร การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดอาการขาดสารอาหาร และส่งผลในระยะยาวต่ออวัยวะสำคัญของร่างกาย เช่น มีผลต่อการทำงานของตับอ่อน การทำงานของระบบสมอง ก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบประสาท ๘) เป็นโรคมึนเมา เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ผู้ที่ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เรื้อรัง มีโอกาสเป็นโรคมึนเมา และเสี่ยงฆ่าตัวตายสูงกว่าคนไม่ดื่ม^๖

มานิซ หล่อตระกูล กล่าวว่า กลุ่มอาการเนื่องจากการขาดสุรา (alcohol withdrawal syndrome) เป็นกลุ่มอาการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่ของระบบประสาทส่วนกลาง เกิดขึ้นในผู้ที่หยุดดื่มหรือลดดื่มสุราลงกะทันหัน หลังจากที่ได้ติดต่อกันมานาน เป็นระยะเวลาหนึ่ง (๑) อาการเหล่านี้เกิดขึ้นได้หลังจากดื่มวิสกี้ปริมาณ ๑๖ออนซ์ หรือ ๒/๓ ขวดต่อวันติดต่อกันเป็นเวลานาน ๑๔-๒๑ วัน (๒) กลุ่มอาการเนื่องจากการขาดสุราจัดเป็นปัญหาสำคัญทางการแพทย์ของประเทศ เนื่องจากผู้เสพยาเรื้อรังในประเทศไทยมีจำนวนค่อนข้างสูง トラบจนปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาถึงความชุกของโรคพิษสุรา(alcoholism) ในประชากรไทย อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาความชุก ของโรคพิษสุราในผู้ป่วยชาย ที่มารับบริการจาก แผนกผู้ป่วยนอก ของโรงพยาบาลสงขลา นครินทร์ พบว่า เป็นโรคพิษสุราร้อยละ ๒๕ และรายงานจากกรมการแพทย์ และกองสถิติสาธารณสุข ระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๒๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๖ มีผู้ป่วยด้วยโรคสืบเนื่องมาจากสุรา เป็นจำนวน ๔๙๙๙๑ ราย (โรคทางกาย) และ ๔๘๗๓ ราย (โรคทางจิตเวช) การวินิจฉัยโรค ที่พบสูงสุดคือ การติดสุรา (alcohol dependence syndrome) ซึ่งมีถึงร้อยละ ๗๐ ของผู้ป่วยทั้งหมด (๓) ในเวชปฏิบัติทั่วไปจะพบผู้ป่วย alcohol withdrawal อยู่เสมอ ๆ ซึ่งจะมาพบแพทย์ ด้วยอาการแตกต่างกันไปเช่น อาการ ตัวสั่น ตึงเครียด ชัก ประสาทหลอน หรือมีอาการสับสน วุ่นวาย พบบ่อยว่าผู้ป่วยเกิดอาการเหล่านี้ขึ้น หลังจาก เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลได้ ๒-๓ วันด้วยความเจ็บป่วยอื่นหรือได้รับอุบัติเหตุ ซึ่งลักษณะอาการทางคลินิก แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ตามความรุนแรงและช่วงเวลาที่เกิดอาการ ดังนี้ ๑) Uncomplicated alcohol withdrawal อาการที่พบแรกสุด และบ่อยที่สุดได้แก่ อาการตัวสั่น มือสั่นร่วมกับ มีอารมณ์หงุดหงิด คลื่นไส้ อาเจียน ซึ่งอาการเหล่านี้มักเกิดหลังจากหยุดดื่มได้ไม่กี่ชั่วโมง พบบ่อย ๆ ว่าเป็นในตอนเช้าวันรุ่งขึ้น อาการสั่นเป็นอาการที่เห็นได้ชัด สั่นเร็ว ๕-๗ ครั้งต่อวินาที การสั่นจะมากขึ้น เมื่อมีการเคลื่อนไหว หรือมีความเครียด ถ้าให้เหยียดแขนหรือแลบลิ้น จะยังเห็นชัด อาการอื่นๆ ที่พบในระยะนี้ได้แก่ อ่อนเพลีย ครั่นเนื้อครั่นตัว ปวดศีรษะ วิดกกังวล อารมณ์ซึมเศร้า หรือหงุดหงิด นอนหลับๆ ตื่นๆ มี autonomic hyperactivity เช่น ชีพจรเร็ว เหงื่อออกมาก ความ

^๖ วิจารณ์ ศิวดุรงค์, ข้อเสียของการดื่มแอลกอฮอล์.บทความประจำเดือน สิงหาคม ๒๕๕๐, (ออนไลน์)
: แหล่งที่มา : <http://www.cbh.moph.go.th/source/knowledge/๒๕๕๐-๐๘/๕๐-๐๘-๒.html> (๗ พ.ค. ๒๕๕๕).

ต้นโลหิตขึ้นสูงบางคนอาจมีประสาทหลอน ซึ่งจะมีลักษณะไม่ชัดเจน และเป็นอยู่ไม่นานอาการเหล่านี้จะรุนแรงมากสุดในช่วง ๒๔-๔๘ ชั่วโมง แล้วค่อย ๆ ลดลงจนปกติภายใน ๕-๗ วัน แต่อาจมีอาการหงุดหงิดง่าย นอนไม่ค่อยหลับได้ถึง ๑๐ วันหรือนานกว่านั้น ๒) Alcohol withdrawal seizure พบว่าร้อยละ ๕๐ เกิดอาการชักในช่วง ๗-๔๘ ชั่วโมงหลังจากหยุดดื่มสุราลักษณะการชัก โดยมากจะเป็น generalized seizure เกิด ๒-๖ ครั้ง status epilepticus พบได้น้อยประมาณหนึ่งในสามของผู้ที่มีการชักจะเกิดอาการ alcohol withdrawal delirium ต่อไปและเมื่อเกิดอาการdelirium แล้วพบน้อยมากกว่าจะเกิดการชักขึ้นอีก อาการชักหลังหยุดดื่มสุรานี้ไม่ได้เป็นตัวบ่งถึง ความรุนแรงของการเป็น โรคพิษสุรา ๓) Alcohol hallucinosis โดยมากเริ่มมีอาการภายใน ๔๘ ชั่วโมงหลังจากหยุดดื่มลักษณะอาการเด่น จะเป็นประสาทหลอน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเสียงแว่ว เช่น เสียงนาฬิกา เสียงรถยนต์ เสียงระฆัง เสียงคนพูดกัน หรือพูดชมผู้ป่วย ผู้ป่วยจะหวาดกลัว ตื่นตระหนก กระสับกระส่าย อาการประสาทหลอนชนิดอื่นเช่นภาพหลอนพบได้น้อย แยกจากอาการ delirium โดยที่ ผู้ป่วยไม่มีอาการเพ้อ จุงง สับสน หรือหลงลืมโดยทั่วไป จะมีอาการอยู่ไม่นาน เป็นเพียงชั่วโมงถึงหลายวัน ซึ่งผู้ป่วยจะค่อย ๆ รู้ตัวว่าเสียงที่ได้ยินนั้นไม่มีจริง มีอยู่ส่วนน้อยที่อาการไม่หายเป็นปกติ ซึ่งผู้ป่วยกลุ่มนี้มักมีอาการนานเกินกว่า ๖ เดือน ๔) Alcohol withdrawal delirium (Delirium Tremens) อาการมักเกิดขึ้นหลังจากหยุดสุราได้ ๒-๓ วัน และจะรุนแรงมากที่สุดในวันที่ ๔-๕ เกิดในผู้ที่ดื่มสุราหนักมา ๕-๑๕ ปี และมีความเจ็บป่วยทางร่างกายร่วม เช่น อุบัติเหตุ โรคตับ โรคติดเชื้อลักษณะอาการสำคัญคืออาการdelirium โดยมักเริ่มเป็นตอนเย็นหรือกลางคืนผู้ป่วยจะมีอาการสับสน ประสาทหลอนเห็นคนจะมาทำร้าย เห็นตำรวจจะมาจับ หรืออาจเห็นเป็นสัตว์ต่างๆรู้สึกว่ามีอะไรมาไต่ตามตัว บางครั้งหูแว่ว เสียงคนพูด เสียงคนข่มขู่ มีท่าทางหวาดกลัว บางครั้งพูดฟังไม่เข้าใจ ร้องตะโกน หรือหลบซ่อนตัว อาการเป็นตลอดทั้งคืน ช่วงเช้าส่วนใหญ่อาการจะทุเลาลง ตอนบ่ายอาการปกติดี ซึ่งเป็นการแกว่งไกวของอาการ (fluctuation) ญาติมักจะคิดว่าหายดีแล้ว แต่พอตกเย็น ผู้ป่วยก็เริ่มกลับมามีอาการอีก^๗

๑.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิไลรัตน์ ปริดาอุทธนา ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการดื่มสุราของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษา โรงเรียนรัฐบาลในระดับอำเภอของประเทศไทย” ผลการศึกษาพบว่า

๑) นักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ดื่มสุราเริ่มครั้งแรกในช่วงอายุ ๑๕ ปี (๒๙.๕๐ %) โดยสาเหตุของการดื่มสุราครั้งแรกมาจากการ อายากลอง (๒๙.๖๑ %) และเหตุผลที่นักเรียนยังคงดื่มสุราในปัจจุบัน คือ เพื่อนชวน (๒๕.๕๘ %)

๒) ชนิดของสุราที่นักเรียนส่วนใหญ่ดื่มครั้งแรก คือ เบียร์ (๓๒.๘๔ %) และชนิดของสุราที่ดื่มบ่อยครั้ง คือ (๔๙.๗๗ %)

^๗มาโนช หล่อตระกูล, กลุ่มอาการเนื่องจากการขาดสุราและการรักษาในปัจจุบัน, แหล่งที่มา: <http://www.ramamental.com/psychiatrist/alcohol-withdrawal-syndromes/> (๗ พ.ค.๒๕๕๕).

๓)นักเรียนส่วนใหญ่ดื่มสุร่าบ่อยมากที่สุดในงานเทศกาลต่างๆ (๔๕.๕๗ %) โดยคนที่ดื่มสุร่าด้วย คือ เพื่อ (๘๙.๙๐ %) ส่วนช่วงเวลาทีดื่มโดยปกติ คือ ดื่มในช่วงวันหยุด (๖๔.๔๐ %)และสถานที่ดื่มสุร่า คือ บ้านเพื่อ (๕๕.๐๐ %)

๔) นักเรียนส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายในการดื่มสุร่าประมาณ ๕๐-๑๐๐ บาท (๕๑.๐๐ %) ต่อครั้ง และมีวิธีการได้มาของสุร่า คือ บ้านเพื่อ (๖๗.๘๐ %)

๕) ป้จจุบัน นักเรียนส่วนใหญ่ ดื่บบ้างเป็นบางครั้ง (๘๓.๙๐ %) และแต่ละครั้งทีดื่ม จะดื่มมากกว่าหนึ่งกลม (๒๘.๙๐ %) ส้าหรับการเลิกดื่มในแต่ละครั้ง บอกว่าเลิกดื่มเมื่อเริ่มรู้สึกมีนังศีระะ (๖๐.๔๐ %)

๖) ในการดื่มแต่ละครั้งนักเรียนส่วนใหญ่ ไม่เคยใช้สารเสพติดร่วมกับการดื่มสุร่า (๖๖.๒๓ %) ส้าหรับการกระทำทีแสดงออกหลังการดื่มสุร่า คือ นอน (๓๒.๓๕ %) และจากคำบอกเล่าคนรอบข้างเกี่ยวกับการกระทำทีนักเรียนส่วนใหญ่แสดงออกหลังการดื่มสุร่า คือ นอน (๓๒.๓๙ %) นอกจากนี้ส่วนใหญ่ไม่เคยทะเลาะวิวาทชกต่อยเนื่องจากการดื่มสุร่า (๗๖.๕๐ %) แต่เป็นทีน่าสังเกตว่า มีจำนวนของนักเรียนเกือบครึ่งหนึ่ง (๔๙.๐๐ %) ทีบอกว่าหลังการดื่มสุร่าแล้วจะขับชี่ยานพาหนะ คือ จักรยานยนต์^๔

สมัย บุษราคัม ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การแก้ปัญหาการดื่มสุร่าของกลุ่มสังฆประชาพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณีโครงการหมู่บ้านปลอดสุร่าของอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่มสังฆประชาพัฒนาชุมชน มีวัตถุประสงค์หลัก ๓ ประการ ในการจัดตั้งองค์กรขึ้นมา คือ เพื่อบุรุษวัฒนธรรมไทย เพื่อบุรุษสิ่งแวดล่อม และเพื่อบุรุษปัญหาของชุมชน โครงการหมู่บ้านปลอดสุร่านี้ได้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๖ มีสมาชิก ๓๐๐๐ คน มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อบุรุษที่ดื่มสุร่าได้ลด ละ เลิก การดื่มสุร่าอย่างถาวร ส่วนวิธีบำบัดหรือรักษาอยู่ ๓ หลัก ได้แก่ ๑) การรักษาบำบัดด้วยหลักไตรสิกขา ๓ คือ เมื่อมีผู้ร่วมโครงการก็จะต้องรักษาศีล ๕ ในศูนย์แห่งนี้ ต่อมาก็จะฝึกให้เดินจงกรม นั่งสมาธิ สวดมนต์เช้า-เย็น โดยพระสงฆ์เป็นผู้นำปฏิบัติทุกขั้นตอน ขณะเดียวกัน ท่านก็จะเทศน์อบรมเพื่อบุรุษให้เกิดปัญญา ให้รู้จักโทษของสุร่า และมองเห็นภัยทีจะเกิดแก่ตนและสังคม ๒) การบำบัดรักษาด้วยวิธีสมุนไพรบำบัด คือ เมื่อผู้รับการรักษ่าเข้าศูนย์แห่งนี้แล้ว พระสงฆ์ก็จะให้ตั้งสมาทานศีล ๕ และตั้งปณิธานให้แน่วแนต่อหน้าพระพุทธรูปว่า จะเลิกดื่มสุร่าโดยเด็ดขาด ต่อม่า เมื่อท่านได้สอบถามความตั้งใจแล้ว ก็จะให้ดื่มยาสมุนไพรชนิดทีผสมกันดีแล้ว คือ รากทะนงแดง ปลาไหลเผือก และรางร้อน เมื่อผู้รักษ่าดื่มยาแล้ว ยาจะออกฤทธิ์ขับพิษ ซึ่งอยู่ในร่างกายออกมาจนหมด อาจจะใช้เวลาประมาณ ๓-๕ วันส้าหรับการบำบัดรักษาโดยวิธีนี้ แต่จะให้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์หากผู้รักษ่ามีสัจจะ ๓) การบำบัดรักษาด้วยวิธีอาชีบบำบัด ได้แก่ การสร้างงานฝึกอาชีบบำบัดให้ทำ ซึ่งโครงการดังกล่าวนี้ ได้ประโยชน์แก่สมาชิกเอง ต่อครอบครัว และต่อเศรษฐกิจและสังคมในเขตอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๓ วิธีดังกล่าวมาแล้วข้างบนนี้ จะต้อง

^๔วิไลรัตน์ ปรีดาอุทธาน, “พฤติกรรมกรดื่มสุร่าของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาโรงเรียนรัฐบาลในระดับอำเภอของประเทศไทย”, งานวิจัยการศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), พ.ศ.๒๕๕๐.

รักษาควบคู่กันไปทุกอย่าง ไม่ได้แยกจากกัน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กัน และเพื่อความรวดเร็วในการบำบัดพิษสุราให้หมดไปในระยะเวลาอันสั้น^๙

พระมหาบรรดิษฐ์ บรรดาสุข ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการจัดการวัดปลอดเหล้าโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของเหล้าที่มีต่อชุมชนแบ่งเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ทำให้รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น และส่งผลให้มีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น ด้านสังคม ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท บั่นทอนความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เกิดการทำร้ายร่างกายและความรุนแรงในครอบครัว ก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ เช่น โรคพิษสุราเรื้อรัง โรคตับแข็ง โรคหัวใจ และประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ควบคุมสติตัวเองไม่ได้ เป็นสาเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุที่มีผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนส่งผลให้เกิดอาชญากรรม ด้านวัฒนธรรม ประชาชนมีความเชื่อว่าการดื่มเหล้าถือเป็นการพักผ่อนหรือเพิ่มพลัง หากดื่มในระดับพอควรช่วยบำรุงสุขภาพ เพิ่มความสนุกสนาน ระบายความเครียด ความเชื่อบางประการจะส่งผลให้เกิดการดื่มเหล้าได้อย่างง่ายดาย และก่อให้เกิดการดื่มเหล้าแบบผิด ๆ ประเพณีอันดีงามเริ่มเสื่อมถอยลง เพราะประเพณีปฏิบัติผิดไปจากเดิม และพิธีกรรมเกี่ยวกับการดื่มเหล้ามีหลายประการ เช่น พิธีเลี้ยงผีปู่ตา พิธีทำบุญกลางบ้าน พิธีสู่ขวัญ เหล้าได้เข้ามาเกี่ยวข้องในฐานะเป็นเครื่องประกอบพิธีหรือเครื่องเซ่นไหว้ เพราะเชื่อว่าเหล้ากลั่นมาจากข้าวซึ่งเป็นของสูง จึงมักนำมาใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ โอกาสที่คนจะบริโภคเหล้าจึงมีมากขึ้น รูปแบบการจัดการวัดปลอดเหล้าโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนมี ๕ ประการ คือ ๑) การจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและมติจากชุมชน ๒) การตั้งกฎกติกาเพื่อเป็นข้อปฏิบัติไม่ให้มีการนำเหล้าเข้ามาดื่ม จำหน่าย แจกจ่ายในบริเวณวัด ผู้ฝ่าฝืนมีบทลงโทษทั้งการปรับเป็นเงินตั้งแต่ ๕๐๐-๕๐๐๐ บาท และถูกตัดสิทธิ์จากกองทุนต่าง ๆ ๓) การสำรวจชุมชนในด้านปริมาณการดื่มเหล้า โอกาสในการดื่มเหล้า และจำนวนผู้ดื่มเหล้าในชุมชน ๔) การประชาสัมพันธ์หอกระจายข่าว การเทศน์ การเขียนป้ายรณรงค์ วิทยุชุมชน ผ่านเด็กนักเรียนและเยาวชน ๕) การจัดกิจกรรมหนุนเสริมวัดปลอดเหล้า เช่น จัดเหล้าเข้าพรรษา ถวญญูปลอดเหล้า จัดเหล้าเพื่อพ่อ สงกรานต์ปลอดเหล้า งานศพปลอดเหล้า งานบวชปลอดเหล้า การส่งเสริมอาชีพ การอบรมคุณธรรมจริยธรรม แก่เด็กและเยาวชน เป็นต้น^{๑๐}

ศุภมาส พูลสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ของสื่อประชาสัมพันธ์โครงการทอดกฐินปลอดเหล้า ปี ๒๕๔๙ ” ผลการศึกษาพบว่า ๑) กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักรู้ต่อผลเสียของการดื่มสุรา แต่ยังคงดื่มสุราอยู่เพื่อการสังสรรค์มากที่สุด ๒) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดื่มเหล้า ๑ ครั้งต่อเดือน ถึง ๓ ครั้งต่อเดือน และชอบดื่มเหล้าที่บ้านเพื่อน ดื่มกับเพื่อนๆ ส่วนใหญ่ดื่มเหล้าน้อยลงหลังเห็นสื่อประชาสัมพันธ์จากโครงการทอดกฐินปลอดเหล้า และอีกจำนวนหนึ่งตั้งใจจะเลิกดื่ม ๓) กลุ่มตัวอย่างรู้จักโครงการทอดกฐินปลอดเหล้าจากสื่อบุคคลประเภทสมาชิกในครอบครัวมากที่สุด และสื่อมวลชน

^๙ สมัย บุษราคัม, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การแก้ปัญหาการดื่มสุราของกลุ่มสังคมพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณีโครงการหมู่บ้านปลอดสุราของอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), พ.ศ.๒๕๕๑.

^{๑๐} พระมหาบรรดิษฐ์ บรรดาสุข, “รูปแบบการจัดการวัดปลอดเหล้าโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), พ.ศ. ๒๕๕๑.

ประเภทโทรทัศน์มากที่สุด ลักษณะของประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับรู้สื่อที่แตกต่างกัน เกิดทัศนคติด้านลบต่อการดื่มสุรา มีพฤติกรรมการดื่มลดลง หรือมีแนวโน้มที่จะลดลง^{๑๑}

ณัฐกานต์ สันห์สุรติกุล ได้ศึกษาเรื่อง “การรับรู้ และทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อแนวคิดเรื่องการงดเหล้าเข้าพรรษา ปี ๒๕๔๘ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)” ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงก่อนเข้าพรรษาแทบจะไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย และได้รับทราบข้อมูลข่าวสารของโครงการฯ จากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด และตั้งใจว่าจะลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลงในช่วงเข้าพรรษา^{๑๒}

อังคณา ชนชนะ ได้ศึกษาเรื่อง “ประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์” ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์ให้ความหมายของการเจ็บป่วยว่า ๑) เกิดจากดื่มเหล้า ๒) รักษาไม่หาย ๓) ทำงานไม่ไหว และ ๔) ความตาย การให้ความหมายเหล่านี้ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเจ็บป่วย ๔ ลักษณะ คือ ๑) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเดิม

๒) การปฏิบัติตามแผนการรักษาเจ็บป่วย ๓) การแสวงหาการรักษาอื่น และ ๔) ทำใจยอมรับ^{๑๓}

พระมหาสำรวย ญาณสวโร (พินดอน) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย” ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่มีต่อสังคมไทยมากที่สุดในปัจจุบัน ก็คือปัญหาสิ่งเสพติดที่ระบาดอยู่ในสังคมไทย ในเรื่องนี้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีเหตุผล ที่ยอมรับข้อเท็จจริงคือ เป็นเพราะขาดหลักธรรมข้อปฏิบัติสำหรับมนุษย์ อันเรียกว่าศีลนั้นโดยเฉพาะศีลข้อที่ ๕ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งว่าด้วยเรื่องสุราเมรัยและของเมา โดยเห็นคุณโทษว่าสุราเมรัยและของเมานั้น เป็นสิ่งที่มีอันตราย เป็นข้อห้ามโดยส่วนตัว เป็นพิษร้ายแก่สังคม มีโทษทำลายสุขภาพกาย และสุขภาพจิต ความหมายของสุราเมรัยและของเมา โดยทั่วไป หมายถึง ของเมาทุกชนิด น้ำเมากลั่นแล้ว และยังไม่ได้กลั่น หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด ตลอดถึงสิ่งเสพติดทุกชนิด ใช้การเสพโดยการดื่มกิน ที่มีปรากฏอยู่ในสังคมไทยในปัจจุบัน ในทางตรงกันข้าม เมื่อก้าวถึงประโยชน์สุราหรือสิ่งเสพติดนั้น อาจนำมาใช้เป็นประโยชน์ในทางการแพทย์ได้ หรือปรุงอาหารเพื่อชูรสด้วย ดังที่จะเห็นในจากความหมายในมงคลสูตรว่า “การสำรวมจากการดื่มน้ำเมาเป็นมงคล” หมายถึงการให้มีความระมัดระวังมีความรอบคอบ พิจารณาสິงนั้นก่อนแล้วจึงบริโภค หรือใช้ให้ถูกวิธี กระทำคือ การกระทำ เพราะการดื่มสุราเมรัยนี้ เป็นเหตุแห่งความเมา ความเมาเป็นเหตุแห่งการกระทำอกุศลกรรมบถและอกุศลกรรมให้เกิดขึ้นนั้น ย่อมทำหน้าที่ให้สำเร็จกัมมกิจเป็นเพราะกรรมที่ทำหน้าที่ให้ไปเกิดในนिरยมุมิ ด้วยอำนาจจากการดื่มสุราแล้ว กระทำทุจริตกรรมลง แต่หากมีกระทำทุจริตกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไม่อาจนำไปสู่ปรินิพพานได้ และเพราะการกระทำทุจริตกรรมให้สำเร็จลง

^{๑๑}ศุภมาศ พูลสวัสดิ์, “ผลสัมฤทธิ์ของสื่อประชาสัมพันธ์โครงการทอดกฐินปลอดเหล้า ปี ๒๕๔๙”, **วิทยานิพนธ์วารสารศาสดมมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), พ.ศ.๒๕๕๐.

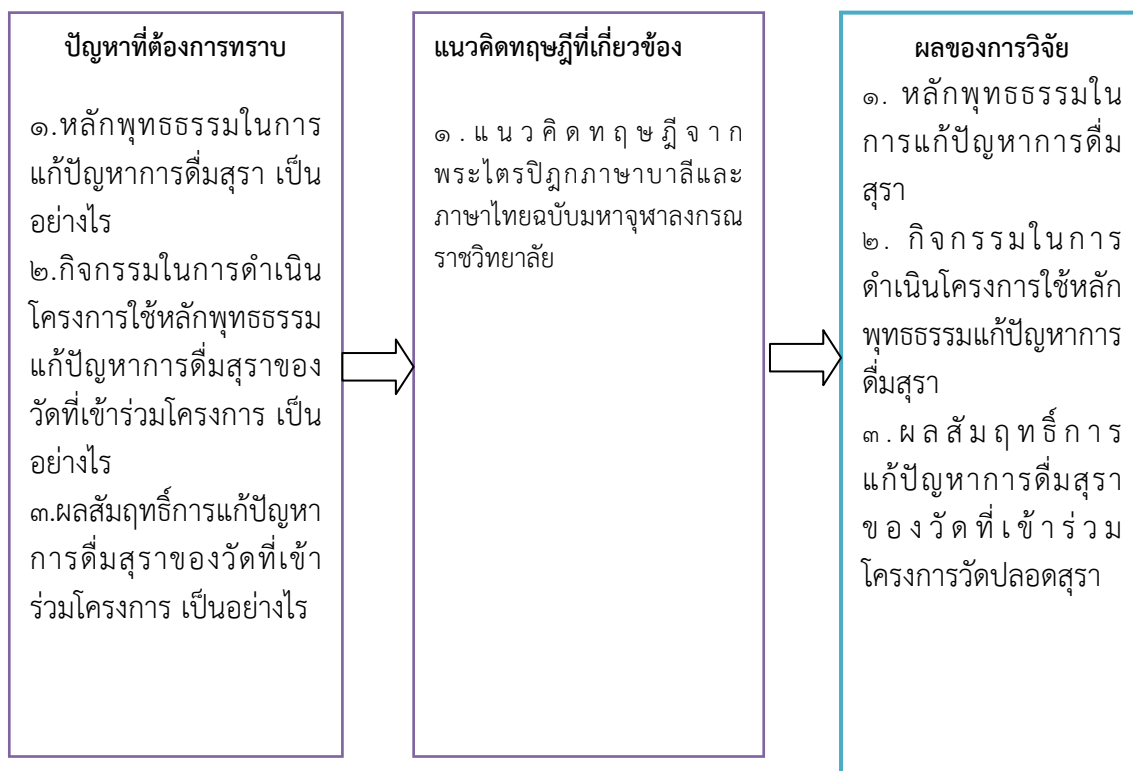
^{๑๒}ณัฐกานต์ สันห์สุรติกุล, “การรับรู้ และทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อแนวคิดเรื่องการงดเหล้าเข้าพรรษา ปี ๒๕๔๘ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)”, **วิทยานิพนธ์วารสารศาสดมมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), พ.ศ.๒๕๔๙.

^{๑๓}อังคณา ชนชนะ, “ประสบการณ์ชีวิตของผู้ที่เป็นโรคตับแข็งจากแอลกอฮอล์”, **วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสดมมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), พ.ศ.๒๕๕๐.

กล่าวคือ ต้มสุราแล้วกระตุ้นใจกล้า สามารถกระทำทุจริตกรรมสำเร็จลง ย่อมไปเกิดในนรกภูมิ หลังตายแล้ว^{๑๔}

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

๑.๗.๑ ขั้นสำรวจเอกสารเป็นขั้นการสำรวจเอกสารต่างๆ คือคัมภีร์พระไตรปิฎกทั้งฉบับภาษาบาลีและฉบับภาษาไทย คัมภีร์อรรถกถา ฎีกา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำรา วารสารและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อวางกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และตำราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

๑.๗.๒ ขั้นสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จากนั้นสร้างเครื่องมือวิจัยโดยการทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสัมภาษณ์พระสงฆ์และผู้นำชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการวัดปลอดสุรา

๑.๗.๓ ขั้นตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จัดทำขึ้น

^{๑๔}พระมหาสำรวย ญาณส่วโร (พินดอน), “การศึกษาเรื่องผลกระทบจากการล่องละเมิดศีลข้อที่ ๕ ที่มีต่อสังคมไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), พ.ศ.๒๕๔๒.

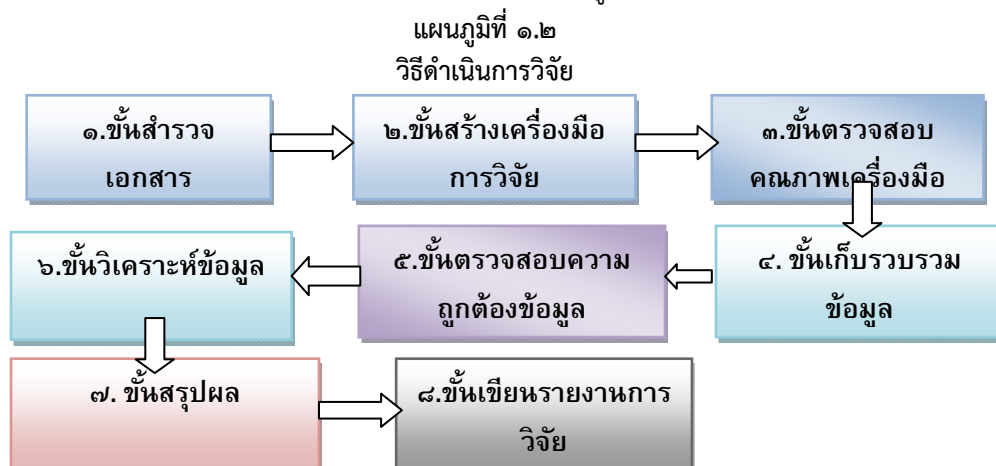
๑.๗.๔ ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการบันทึกข้อมูลดังนี้ คือย่อความให้ได้ใจความตรงตามความหมายของข้อความเดิม บันทึกโดยถอดข้อความเป็นข้อความของผู้วิจัยเอง คัดลอกข้อความที่เป็นข้อความที่ผู้วิจัยต้องการอ้างอิงเพื่อสนับสนุนความคิดของผู้วิจัย ข้อความที่เป็นพุทธพจน์ที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก

๑.๗.๕ ขั้นตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วก่อนการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล เมื่อได้ตรวจสอบเรียบร้อยแล้วจึงนำมาจัดเรียงลำดับก่อนและหลังเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๑.๗.๖ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

๑.๔.๗ ขั้นสรุปผล เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นมาสรุปเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

๑.๔.๘ ขั้นเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยได้เขียนรายงานการวิจัยตามกรอบที่กำหนดไว้ในคู่มือการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิธีดำเนินการดังกล่าวสามารถนำมาเขียนขั้นตอนได้ตามแผนภูมิดังนี้

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ได้ทราบหลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาการดื่มสุรา ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎกของพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๘.๒ ได้ทราบกิจกรรมในการดำเนินโครงการใช้หลักพุทธธรรมแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราในเขตอำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์

๑.๘.๓ ได้ทราบผลสัมฤทธิ์การแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราในเขตอำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์